

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

LAPTULAJDONOS
Az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulat.

ELOFIZETÉSI ÁRAK:
Egész evre — — — — — 8 kor
Félévre — — — — — 4 „
Negyedevre — — — — — 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Akiknek két karácsonyuk van.

(Aradi görög katolikusok országos akciója.)

A munkácsi, eperjesi és hajdudorogi gör. kath. egyházmegyék területén, vagyis a magyar és ruthén gör. katolikus körében bevezetett új naptár használat üdvös reformja mozgásba kezdi hozni az érdekeltked kedélyeit e három egyházmegye területén kívül is.

Arad hazafias, lelkes és tekintélyes számú magyarsága az első a vidékiek közt, mely kérelmező lépéseket tett az illetékes főhatóságoknál, hogy úgy a lelkipásztorkodás, mint a tanulók hitoktatása terén utaltassék át a római kath. plebánia jogkörébe s ezáltal lehetőséget nyerjen arra, hogy szintén az új naptárt használja s ne legyen kénytelen az ünneplés ideje által sem magyarságát megtagadni, magát románnak mutatni és a román plebánia ünnepeivel azonosítani, midőn a Felsőmagyarországon, sőt a közel Makón levő vérrokonok immár mind új naptár szerint ünnepelnek.

Az aradi hívek egy országos kívánalomnak első kifejezői és ezért ennek a kérdésnek nem részleges, hanem általános megoldása szükséges.

Megváltozván ugyanis a ruthén-magyar egyházmegyék ünnepeinek ideje,

az ó-naptár szerinti ünnepek most már kizárólagos román ünnep jelleggel bírnak és ezért a három naptáregyesítő egyházmegye területéről elszakadt és román vidékre került ruthén és magyar gör. katolikusok is jogot iormálhat ahhoz, hogy ne a románokkal, hanem ruthén-magyar testvéreivel egyidőben ünnepeljen, hogy édes testvérek, szülő és gyermek egyazon ünnepet tartsák, habár más vidéken laknak is.

Ez okból kívánatos, hogy ne a változó lakhely, hanem a maradandó anyanyelv és nemzetiség tétessék a naptárhasználat alapjául s így a ruthén-magyar gör.-katolikusok bárhol az országban, tehát a munkácsi, eperjesi és hajdudorogi egyházmegyén kívül is az új naptárt kövessék s ezért eme három egyházmegyén kívül ne a román nyelvű görög-kath., hanem a római katolikus plebániák lelkipásztori és hitoktatási jogkörébe rendeltessék.

Javaslja ezen megoldást az a sok nehézség és felületesség is, mellyel a román plebániák részéről a hitoktatás nyelvét nem értő magyar és ruthén iskolásgyermek hitoktatása szokott elintéztetni, mely bajon csakis ezeknek a magyar nyelvű római katolikus hittanórákra való átutalása segíthet.

Ezen és több más, főleg faji és nyelvi szempontból a ruthén-magyar gör. kath. a románlakta vidéken idáig is jobban ro-

konszenvezett a római kath. papsággal és templommal, mint a románnal, mely érzést a most beállott naptárkérdés természetesen még fokozza.

A jelenlegi territorialis szempont különösen tarthatatlan még ama gör. kath. egyének és családok szempontjából, kik a leggyakoribb január elseji hivatalnok áthelyezések folytán a két naptár karácsonya közti időben változtatják lakhelyeiket s ezért vagy karácsony nélkül maradnak, vagy kétszeri ünneplésben bővelkednek.

Igy ha román helyről költöznek valaki ruthén helyre december 26-a után, egyáltalán nincs alkalma ünnepelni, mert régi helyén az ónaptár szerint még nem, új helyén — pedig a modern naptár szerint elmúlván az ünnepek — már nem kap ünnepet. Ha pedig megfordítva, új naptárú helyről költözik, vagy utazik ó-naptárúra a kétféle karácsony közt, mindkét helyének különböző időbeli karácsonya ráesik és a territorialis elvnel fogva mindakettőnek a megülésére kötelezi az egyház, tehát a költözés évében két karácsonyt kell ünnepelnie, a mely dolog, ép úgy, mint az előbbi esetben ünnepléssel maradás: neveltséges abszurdum.

Az egyént tehát nem lehet a naptárhasználat tekintetében a hely szerint korlátozni, hanem csakis a születésnek

A koldus hős.

Pál Dénes.

Kovács Ferenc káplár kezdettől fogva épen olyan vitézül harcolt az oroszok ellen, mint a többi 22-es honvéd. Talán értelmes voltánál fogva, még jobban és eredményesebben. Egy éve küzd s csak 3 napig volt beteg. Akkor sem valami komolyan. Történt pedig ekkép. A káplár úr megéhezett. Ráparancsolt a cigány kürtösrre, hogy eleddel teremtsen, ha a föld alól is. Hát Titi a kürtös hozott is egy méhkas mézet valamelyik front mögötti faluból. Igen, egy egész kas mézet csent éjjel, de méhekkel együtt. Ettől lett beteg vitéz káplár uram. Az az nem is annyira a méztől, mint a megszámálhatóan méhcsípéstől. Egyébként ez mellékes, mint a többi vig vagy szomorú háborus epizód.

Fő az, hogy okosan, bátor s értelmes

vitéz volt. Ott is lógott mellén a két vitézségi érem. Hanem addig jár a kórsó a kútra, míg eltörik. Kovács káplár úr is egyik lengyel falu alatt elterült a földön. Kár érte. Az a rongyos helyiség nem érte meg a mi káplárunkat. Hogy mi történt aztán vele, abból nem sokat tud. Ellenség szedte fel, s vitte messze, messze még idegenebb földre, idegen emberek közzé.

Amikor magához jött, összeroncsolt karjaiban szaggató fájdalomokat érzett. Pedig azok már rég nem voltak meg. Hogy életét megmentsék, gránát tépett karjait levágták. Fájó szívvel nézegette a megmaradt csutkákat.

Magános óráiban férehúzódik a nyomorék fogoly. Elgondolkozik. Nem hull a könnye, mert sokkal nagyobb fájdalom, mintsem hogy az aláguruló könnyekben oldódjék fel; nem jön egy zokszó ajkára, mert kis otthon maradt családjának gondja fojtogatja torkát. Irna haza, de mivel?!

Iratna, de kivel. Ha szól, nem értik; ha hallgat; kérdezik. Pedig már rég nem tudnak felőle otthon. Elmélázik a földről, melyért nyomorék lett; a hazáról, melyben neki nincsen háza, az otthonról, melyben nincsen otthona. Egyebe sines; gyenge felesége s három apró gyermeke. Valjon hogyan vannak? Éheznek-e? fáznak-e? Rongyosok-e? Ki keres most nekik? De ki fog keresni ezután? Nincsenek meg a kereső karok, s nem is lesznek meg soha. S míg így fájdalmas gondjaiban elmerül, visszaálmódja magát hegyes-völgyes szép Erdélybe, s visszavágyik arra a földre, melyből bár semmi se legyen a miénk, de ott vannak szülőink sirhantjai, ott születünk, rajta éltünk, benne vannak véreink; melyet épen azért hazánknak nevezünk.

Egyik nyári estén, mikor a fajú harangja az Úr angyalát csilingelte, Kovács káplárné ott térdelt kicsiny gyermekeivel

Oberbauer A. Utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégibb egyházi szerek ruhák, zászlók, stb. gyára — Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

bármely helyen megmaradó, állandó szempontja szerint.

Gyakorlatban a román ajkú gör. katolikusok is a nemzetiségi, nem pedig a helyi szempontot követi s ó-naptárához mindenütt ragaszkodik. Példa rá Budapest, melynek ruthén-magyar görög katolikus plebániájával is már 1910. óta használt új naptárával a román-ság kezdettől fogva nem azonosítja magát, ámbár külön román görög kath. plebánia nincsen a fővárosban. A román-ság nem vesszi igénybe Melles budapesti gör. kath. plebános funkcióit és istentiszteletet s nem ünnepel vele, hanem úgy segít magán, hogy az ó-naptár szerinti főünnepeken Siegescu dr. képviselő, egyetemi tanárnak, aki Lugos egyházmegyei felszentelt pap, az egyetem templomában tartani szokott román nyelvű istentiszteleteire jár. A fővárosi román-ság praxisa tehát példát szolgáltat a ruthén-magyar hitsorsosoknak is a hasonló körülmények között magatartására és a kérdésnek megoldására.

Mivel a román vidékre származott magyar és ruthén szülőknek ott született és a román szülőkkel egyformán elkönyvelt gyermekeket nehéz a románoktól megkülönböztetni, legigazságosabb, ha a legutóbbi népszámlálásnak önbevallás alapján készült és a központi statisztikai hivatalnál elkönyvelt személyi adatok alapján vélelmeztek a vitás egyének magyarnak, vagy románnak s ez alapon bíráltatik el, hogy átcsatolandó-e az illető a helyi római katolikus plebánia jogkörébe, avagy a görög kath. román egyházban hagyandó-e?

Ezen országos ügy — melyben Árad városának gör. katolikusága a kezdeményező — feltétlen elintézését kíván a karácsonyi ünnepek előtt, hogy az akkor várható kételyeknek és zavaroknak idejekorán eleje vessék.

A jövőre vonatkozólag pedig ép úgy, miként a gör. kel. román és gör. keleti szerb felekezetiéknél dívik, célszerű volna a gör. katolikusoknál is meghonosítani és hivatalosan elrendelni a nemzetiség feltüntetését, mely sok zavarnak venné elejét.

Páris Lajos.

Miklós István kanonok.

Vasárnap, július 30.-án vett gyergyó-alfalvi híveitől búcsút. Hogy 10 esztendőnek lelkiismeretes, becsületes, meglelőkü pástorációja mennyire össze tudta növesztetni a nyáj lelkületét a pástor szívével, ennek a búcsúzás igazán megható dokumentuma volt.

Alig lépett fel a szószékre, máris a hívők nagy része, mely előre tudta, hogy a mai beszéd utolsó lesz a szószéken, szeméit forró könnyektől túrlögte. És amikor a búcsúzó pástor beszéde fonálán az elválás legmelegebb szavaihoz jutott, melyeknél maga is sírt és zokogott, a templom apraja-nagyja szívet megható hangos sírásban tört ki. Percekig tartott!

A nagy misét, mert a búcsúzó volt esperes-plebánosnak elvégzéséhez nem volt ereje, S. F. káplánja végezte el. Így sikerült egészben egy a hívekkel közösen megállapított program, mely szerint a nagy misét közösen a távozó jó pástor jövődombeli boldogságáért ajánlhattuk fel.

Mise után a telt templom hívő serege gyermekétől öregig átvonult a Pál Albert-éle nagy színházterembe a „jó méltóságos esperes úr”-at búcsuzató ünnepélyére.

A volt plebános lakásából az egyháztanács és a tekintélyes nemes község előjárósága testületileg vezette át az ünnepélyt termébe. A program a következő volt:

1. „Könyörgés.” Háborús költemény. Irta Surányiné. Szavalta: Veres Annuci.
2. Háborús novelláját olvasta fel S. F. 3. Tábori mise c. melodramát S. F. átdolgozásában, Székely András helybeli kántortanító és fia, Székely János káplán kísérete mellett szavalta: Lőrincz Erzsike II. é. tanítónőjelölt. 4. Búcsuzató beszéd a hívek nevében. A búcsúzó esp.-plebános elhangzott predikációjához replikázva mondotta S. F. E pontnál egy díszes kiállítású misekönyvet óhajtottak a hívők jó pástoruknak átnyújtani, de e helyett csak a sürgöny tartalma beszélhetett: „olyan díszes misekönyv, amilyent óhajtanak csak új elkészítés útján kapható. Tekintettel a háborús viszonyokra egy pár hét szükséges ehhez is.

Avagy nálamnál nem szomorúbb-e a falú leggazdagabb asszonya állapota. Nagy mozgósításkor ment el férje-ura. Négy síró csöpséget, hogy csitítsa, azzal, vált: Megyek cukrot hozok nektek. Sokat, nagyon sokat.” S hogy elment, rá egy hónapra Galicia földjén muszka golyó ölte meg. Azóta a gyermekek minden nap kéri a szomorú anyát: Édes apánk elhozta-e a cukrot? Újra tépik a hegedő sebet. Míg így vigasztalódott a bús anya, megérkezett a hivatalos rideg, de sok örömet rejtő tudósítás: Kovács Ferenc káplár rokkant kiserelés folytán Oroszországból hazai földre érkezett. Bizonytalan időben, de nemsokára otthon lesz. Az anyja kezdetben nem hitt szemének, nem fülének. Mikor felcsudott, letörülte könnyeit, szíve fájdalma megnyúlt. Feledte a multat, a sok nékülözést. A csöpségek is vigan újságolták a szomszédoknak: Édes apánk él, édes apánk hazá jön. Vigasság volt a kicsiny béres kunyhóban.

(Folytatjuk.)

S. F. utolsó szavaiban a tekintélyes számú nép ajkával arra kérte a távozó esp.-plebánost, hogy amikor majd megkülönböztetés után ezt a misekönyvet használni fogja azzal a kehelllyel együtt, amelyet ugyan csak e lelki gyermekei nyújtottak 25 éves jubileuma alkalmával, emlékezzék vissza meleg lelkével Gyergyóalfalunak minden egyes hívőjére, akik már napok óta könynyezik uton-útfélen a jó méltóságos urat!

A meglepett és az ünnepélytől meghatott lelki pástornak alig volt ereje a valaszszavakhoz. Szavai több helyen torkába rekedtek a zokogás miatt s a hívek között meg a templomi sírás ismétlődött meg.

Ünnepély után a hívek kézsökért majdnem, hogy az egész embert szédszedték. Ennyire szerette a jó lelkipástor híveit, ennyire összenőtt vele 10 esztendő alatt az alfalvi nép!

Délután a plebánosválasztás történt meg. A 7 pályázó közül első helye dr. Csáki Béni, második helyre Kakucs Fer., harmadik helyre Gál Tamás került.

Szerdán, aug. 2.-án a feledhetetlen esperes elhagyta Alfalut és e falunak minden szülőjét ezt kívánja: minden nyomát, ahol csak jár és kél, áldja meg az Úr! S. F.

A konkurzusról.

Lapunk beszámolt a konkurzusról. Azt mondja a beszámoló, hogy kettő vettek fel egyházmegyénk papnevelő intézetébe. Két kispappal gazdagodtunk tehát. Ez is jobb a semminél akkor, amikor napról-napra jobban és jobban gyérülnek soraink. Ezzel napirendre is térhetnénk, szomorú szívvel és egy jobb jövőre várhatnánk, nemde? De mikor az a jövő is oly szomorú, szabad e szó nélkül a beszámolón átcsúszni? Hiszen édesanyánkat, egyházmegyénket érinti a legjobban. Nekünk papokra van szükségünk, lelkipástorokat akarunk egyházmegyénknek adni és hagyni. De ha ez így megy tovább, és jobbaink kezdenek kidőlni, pótlás hiányában, nem tudom mi fog ránk vární?

De hiszen, háború van, kispapjaink katonáskodnak és vége lesz, visszatérnek ők és akkora hiány pótlást nyer. Ha valaki, úgy e sorok írója örvendene legjobban ennek. De félek! Félek, hogy a bevonultak egy százaléka se fogja a kardot a lemondás talárisával felcserélni. Nem térnek azok vissza a lemondás csendes csarnokába, akik kadéti és tiszti kardbojtra szertettek. Más ám a katonaelet, elit a mi életünkötől. — Más felfogásokkal, életnézetekkel ismerkednek meg, még a háború és csaták zajában is, és ezek rántják le a hivatás szeretetét. Abban a helyzetben vagyok, hogy a bevonult kispapok életét „katonáéknál” alaposan figyelemmel kísérem, — de Tamás vagyok, — hogy visszatérnek. Könnyebb az élet, többet nyújt még anyagiakban is, hát nem kecsgettebb-e a fényes ruha, könnyű élet stb. a miénknél? Fiatal gyermek nem tud férfiasan gondolkodni és ha igen, akkor nagy megpróbáltatásokon ment át, amelyek lenyírták az ideálmusz szárnyait. Mert hivatásunkhoz ez kell.

De hiszen háború van, honnan is kapjunk kispapokat, besorozták. De vajon mindenkit besoroztak? A Státus 7 gimnázium-

az ágy előtt. Affölött pedig a fájdalmas Szűz képe függött. Imádkoztak. Imádkoztak a hazáért, melyből mi sem az övék, a határért, melyen egyetlen egy kalászk sem reng. Imádkoztak sok mindenért; legvégén az édes apáért. Olyan szépen gagyogták anyjuk után az ártatlanok: Jó Istentünk add vissza édes apánkat, hogy még a fájdalmas képe is megmozdulni látszott. Aztán, hogy lecsendesült a család, az anya szíve vette át a gondozást. Szegény összetört anya, feleség, mennyi a te fájdalom! Sápadt, áttetsző arconon át látszik szíved hullámzása, s álmajdnak minden mása. Fél éve nem írt. Elesni nem eshetett el, mert úgy mondja a hivatal, hogy fogoly. Tehát él. El se hinném, hogy nem él. Hiszem, hiszem, hogy él. Valamikor csak visszajön. Boldogtalanságaim között is mennyivel boldogabb vagyok mint a felszegi szép asszony. Elesett a férje. Hivatalosan is megírták asszonyának. Azóta is férje sírját keresi megzavarodottan. A szál virágnak, mit kezében hord, nem talál helyet, mert ki tudja hol pihen a férfi.

mának érettséget tett ifjak mind bevonultak? Szó sincs róla. — Nagy azoknak a száma, akiket alkalmasnak nem találtak. Más pályára készülnek. Hát ezek közül a Státus csak kettőt tudott papnevelőknékné adni? Hét kath. gimnázium katolikus nevelése, fűrésztől hittanári munkája, a főpásztor tankadatlan buzdítása, a tanárok vallásos irányú tanítása, hitbuzgalmi élet-példája csak kettőre volt hatással? Végtelen szomorító jelenség!! És hová fog az vezetni? Hol a hiba, hol a baj? Nemde keressük a papok rossz dotációjában, a családi nevelés hiányában, a kor szellemében stb. stb. . . Elfogadom, hogy közrejárásnak és elősegítőnek a paphiányt. De én másban keresem: iskoláinkban.

Elemi iskoláink ép úgy középiskoláinkban hiányzik valami, nem nevezem meg, mert fejbetörés lenne osztályrészem. De ismerjük ezt a „valamit“ mindnyájan és ezért nem is mondom ki nyíltan. Kongresszusunk tárgysorozatát évek óta kísérem figyelemmel, sok mindenről tárgyaltak már ott: legtöbbször a fizetés rendezés stb. körül, de arról „mit és hogyan adhatnánk papokat az egyházmegyének?“ sohasem olvastam. Ez nem akar vád lenni; de ez is ahoz a „valamihez“ tartozik. Tudja Isten, valamikor évtizedekkel ezelőtt még tódultunk a papnevelébe, pedig kevesebb szeretettel és nagyobb szigorral neveltek, de meg volt az a „valami!“ Ma már nagy a szeretet, kevés a szigor, és teljesen eltűnt a „valami.“ És ennek a „valami“-nek a hiánya, a baj!!!

Bármint és bárhogyan is itélik vagy elítélik észrevételeimet, de ezek felett gondolkodni kell, mert hiszen a háborúnak is vége lesz és akkor munkások kellene.

H I R E K.

— **Megjelent** a főpásztori X. körlevél. Közli az őszi béрмаít sorrendjét, mely szept. 10.—26.-ig a sepsimiklósvár és Barcasági kerületben lesz. Ezután az amerikai ruthének lelkipozíciójáról szóló pápai rendelet következik, melyet a schismaticusok feloldozásáról adott döntés és az megtérésükért bucsúkkal végezhető imaszövegek zárják be.

Érdekes határozatot közöl a körlevél; nem szabad a Bold. Szűz képét miseruhába öltöztetve festeni.

A keresztény köszöntés „Dicsértessék a Jézus Krisztus,“ nemcsak az életben, hanem a halál óráján is megszerzi a teljes bucsut, ha a kitűzött feltételeket betartjuk.

A tábori kápolnák könnyebb felszerelésére megengedi a főpásztor, hogy gazdagabb egyházak fölösleges készleteiket erre a célra felajánlhassák. Szegényebb templomaink is hamarabb jutnának így tiszta felszereléshez, ha a gazdagsággal egyenes arányban állana a jótékonyosság.

Miniszteri rendelet is van a papir fogyasztás korlátozásáról. Ezzel már csakugyan kicsinyesnek mutatkozott a miniszter. Tiltaná el csak a pornográf újságok megjelenését, amit különben a híres sajtótörvény is tilt, és mindjárt nem kellene félni a papir hiánytól. Legfőleg még a váltókat kellene a forgalomból kivonni.

Halálozások és új kinevezések, valamint egy pályázati marosludasi plebiániára zárja be a körlevelet.

— **Főlvétel a csikszeredai r. k. finevelőintézetbe.** Miután Rész János, régens hadi szolgálatot teljesít, a finevelőintézet ügyeit dr. Csipak Lajos internátusi igazgató vezeti s azért minden a finevelő intézetet illető ügyben hozzá kell fordulni.

— **Adomány.** A Majláth alapra Torma Stephánia Óméltósága a saját és a csicsókeresztúri hívek nevében 200 koronát; Oláh Antal csicsókeresztúri plebános 100 koronát és ifj. Fülöp János törösvári lelkész 16 koronát küldött. Ez utóbbi összeg a Tatrangi Anna esküvője alkalmával begyűlt és közcélra szolgáló adomány. Ugyancsak Torma Stephánia és a csicsókeresztúri hívek a kárpáti templomra 20 koronát, a fogadalmi templomra 10 K.-t küldöttek; Oláh Antal csicsókeresztúri plebános pedig a két templomra 10—10 koronát juttatott hozzánk.

Eddigi gyűjtés: Majláth alapra 3364 K. 50 f., Fogadalmi templom alap: 438.—K.; Kárpáti templom alap: 602.02 K.

— **Halálozás.** Gidófalvi Gidófalvy Géza, a nagyszabeni m. kir. állami főgimnázium nyugalmazott tanára, az Orsz. Gyorsíró egyesület tiszteletbeli tagja, volt erdélyi róm. kath. státusgyűlési tag, stb. életének 76.-ik évében f. hó 3.-án az Urban elhunyt. A nagyszámú rokonság gyászában őszinte részvételt osztozunk.

Fáradhatlan munkás életének emléke legyen áldott!

— **Meghalt** a legendás orvos, kinek nevét messze a székely föld határán túl ismerték szegények és gazdagok, és akinek jószívű tudományát és tudós jó szívet áldották és áldják ma is a meggyógyítottak ezrei. A törekeny test nemes szívet takart és a darabos fellépést is a szeretet diktálta nála. Sok ablakot beütött, hogy friss levegő bejusson a lakásba, de mindjárt saját költségén nagyobb ablakot készíttetett a tulajdonos nagy örömeire és főleg a házbéliek egészségeire.

Sok éretlen gyümölcsárst büntetett meg, de a büntetéspénzt ő maga fizette. Embertársai egészségét szentnek tartotta, az ellen sem elnézéssel, sem mulasztással, sem felületességgel nem vétkezett soha, ő hivatásának, nem hivatásából élt. Ha nem is irná ki nevét, úgyis mindenki tudná, kiről van szó. Fejér David orvos emlékét hálás kegyelettel fogja őrizni a késő úttörő.

— **Dr. Deutsch Lipót** cs. és kir. I. o. fő-törzsorvos, ki városunkban is több éven át kiváló sikerrel működött, Nagyszabeni Seilergasse 3., I. emeleti lakásán mindennap fél 4—fél 5 óráig magán személyek részére is rendel.

— **Új 10-koronás bankjegyek.** Az Osztr.-Magyar Bank tiz koromára szóló és 1915. január 2.-áról keltezett bankjegyeinek kibocsátását 1916. július 24.-én megkezdte. Ezek a bankjegyek 150 mm. szélesek és 80 mm. magasak. Kettős nyomással készülnek, az egyik oldalon magyar, a másikon német szöveggel. A bankjegyek két oldalának színe és rajza egymástól teljesen elüt.

— **Az új huszfilléres.** A hivatalos lapban megjelent a rendelet arról, hogy 50 millió koronát meg nem haladó összeg erejéig huszfilléres váltó pénzérmekeket fognak veretni vasból. Egy kgr. vasból 300 drb. 20-filléres lesz. Ezen érmékből a magyar szent korona országában 15 millió korona, a birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és országokban 35 millió korona fog veretni. Egyidejűleg a huszfill. nikkellérmék bevonásáról is rendelkezik a pénzügyminiszter és pedig következőleg: A 20-filléres nikkellérmék 1917. évi január 1-ével törvényes forgalmon kívül helyeztetnek. Ezek az érmék emnélfogva a magánforgalomban fizeteskép még csak bezárólag 1916. évi december 31.-ig fogadandók el névértékben, még pedig az 1892. évi XVII. tc. 19. §-ának határozataihoz képest. 2.) Huszfilléres nikkellérmék a m. kir. állampénztárak és hivatalok által többé nem adhatók ki, ellenben a m. kir. állami pénztárak és hivatalok kötelesek azokat bezárólag 1917. évi április 30.-ig mindennemű fizetéseknél és beváltás végett névértékben és pedig az 1892. évi XVII. tc. 19. §. határozataihoz képest elfogadni.

— **Csak egy hajszalon függ a csecsemő élete,** ha emésztése nincsen rendben. Éppen ezért ne mulasszon el gyermekének idejekorán Nestlé-lisztet adni, ami által a jövőre nézve magát csak súlyos fájdalomtól és szemrehányásoktól óvja meg. Probadobozokat és tanulságos röpiratot a gyermeknevelésről teljesen díjtalanul küld a Henri Nestlé cég, Wien, I., Biberstrasse 18 e

Használjunk hadisegély postabélyeget!

Pályázati hirdetés.

A csikszentsimoni három tanerős róm. kath. elemi népiskolánál a tanítónői állásra pályázat hirdetnek.

Kötelező: a mindennapi és ismétlődő tankötelesek tanítása, az összes leány-növendékeknél a női kézi munka vezetése.

Fizetése: a község pénztárából 100 Kor., fizetési kiegészítés államsegélyből. Lakás. Kert.

Pályázati határidő: 1916. augusztus 20. Csikszentsimon, 1916. aug. 1.

Az Iskolaszék.

Pályázati hirdetés.

Boica, Déva mellett, (Hunyadm.) nyugdíjazás folytán megüresedett „Lónhart“ püspök alapította államsegélyes r. k. tanítónői állásra augusztus 19.-iki határidővel pályázatot hirdetnek.

Esetleg magasabb javadalmazás az 1913. XVI. t. c. alapján állami segélyből. Az állás szeptember 1.-én elfoglalandó. Boica, 1916. július hó 30.

Róm. kath. Iskolaszék.

Pályázati hirdetés.

A **harasztosi kántortanítói állásra** az iskolaszék határozata és megbízásából pályázatot hirdet.

Javaldalmazás: 1. Lakás, melléképületek és veteményes-kert. 2. Fizetés, a helyi járulékok és államsegélyből a törvényes hozzájárulás.

Kötelesség: Az osztatlan elemi népiskola mindennapi tanköteleseinek tanítása és a kántori teendők végzése.

Pályázati határidő: f. évi **augusztus hó 20.** A kellően felszerelt folyamadványok, az iskolaszék címére küldendők be. Az állás kinevezés után azonnal elfoglalandó.

Harasztos, 1916. július 22.

Bálint Endre, aesp.-plebános.



FLEMMICH A. FIAI

sima és minifazott selyemszövetek meckanikai szövődéje

WIEN, Alapított 1838. **GUÁR:**
VI., Webgasse 43. 600 alkalmazott. Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

dus választékban, mindenféle és ókeresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból a legolcsóbb árban történi

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Költségajánlat díjmentes.

Fényképészeti cikkek!
gyári árban kaphatók!

Schäser Ferencz

o könyvkereskedésében Gyulafehérvárt. o

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)
egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-utca 9. sz.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindegyik egyházi ruhák:** casulák pluvialék velumok, baldachinmok minisztráns ruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem versenyes képes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. — Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöztetnek. — Kölségvetés és árjegyzék ingyen!
Személyesen is megjelenek.

Egyházi nyomtatványok jegyzéke.

A főtisztelendő papság becses figyelmébe ajánlja raktárát következő nyomtatványok- és cikkekben:

Januári Relációk.

- I. sz. Reláció Apographa et tabellaris conspectus Matricularum. rsz. 365.
- II. sz. Reláció: Kegyescéli adományok. rsz. 366.
- II. sz. Reláció: U. e. esp. részére. rsz. 367.
- III. sz. Reláció. Az elmúlt évben tett új alapítványokról. rsz. 368.
- IV. sz. Reláció. Az elmúlt évben szerzett új ingatlanokról. rsz. 369.

Februári Relációk:

- V. Reláció. Ehez tartoznak:
 1. Pénztári napló, küli, rsz. 370, ive 6f. ugyanaz belvi, rsz. 370b. ive 6f.
 2. Rovatos kimutatás az egyház jövővelmező alapítókéiről kül- és belvi rsz. 371 k. és 371 b. ive 8f.
 3. Lettár, kül- és belvi rsz. 372, 372b. 8f.
 4. Kimutatás az év végén vagyoni állapotról kül- és belvi rsz. 374-b. 10f.
- VI. Reláció. Nyugdíjalap, kisegítőalap részére szóló befizetések. rsz. 375 6f. (Csak esperesek részére.)

Márciusban Reláció nincsen előírva.

Áprilisi Reláció.

- VII. Reláció. Papi húsvéti lelkigyakorlatokról szóló jelentés. rsz. 376. 6f. (Csak esperesek részére).

Májusban Reláció nincsen előírva.

Juniusi Relációk.

- VIII. Reláció: Első áldozásról s a húsvéti időben végzett gyónásokról szóló kimutatás. Rsz. 377.
- VIII. Reláció: (U. e. esp. részére, rsz. 378.
- IX. Reláció: Tavaszí koronagyűlés jegyzőkönyve. rsz. 379. (Csak esperesek részére.)

Juliusi Relációk.

- X. Reláció: Iskol. szoló jelentés. rsz. 380.
- X. Reláció (B. I.): Függyerm. isk. kimut. Esperesek részére rsz. 408.
- X. Reláció (B. II.) Leánygyerm. isk. kimut. Esp. r. rsz. 409.
- XI. Reláció: Hitoktat. szoló jel. rsz. 381.
- XI. Reláció: U. e. esperesek r. rsz. 382.

Augusztusi Reláció.

- XII. Reláció: Kath. egyesületekről szóló jelentés. rsz. 383.
- XII. Reláció: U. e. esperesek r. rsz. 384.

Szeptemberi Reláció.

- XIII. Reláció: Plebániái schematismusi adatok. rsz. 385.
- XIV. Reláció: Szerzetesházak schem. adatok. (Csak házfőnökök r. rsz. 386.

Novemberi Reláció.

- XV. Reláció: Őszi koronagyűlés jzkv. Csak esperesek r. rsz. 387.

Decemberi Reláció.

- XVI. Reláció: Főesperesi látogatásról szóló jelentés. (Csak esp. r. rsz. 388.
- Minden egyes Reláció nyomtatvány ára rendes viszonyok között 6 fillér, most azonban, a papír, nyersanyag és munka-

bér emelése folytán 8 fillérre kellett emelnünk.

Különféle egyházi nyomtatványok:

- Matricula Baptisatorum.** Bel és külv. rsz. 389 b. és 389 k.
- Matricula Confirmandi.** rsz. 390
- Matricula Copulatorum.** rsz. 391.
- Eljegyzési anyakönyv.** (Liber Sponsalium.) (Magyar ny.) rsz. 392.
- Matricula Conversorum.** rsz. 393.
- Matricula Apostatorum.** rsz. 394.
- Matricula Defunctorum.** rsz. 395.
- Matricula Mixta Matrimonia.** rsz. 396.
- A csupán polgári házasságot kötötték anyakönyve.** rsz. 397.
- Ügyviteli napló.** 1 old. 10 tétel.) rsz. 398.
- Fennti nyomtatványoknak ive 12 fillér.
- Extractum Baptisat.** drb. 6 fill. rsz. 399.
- Extr. Copulatorum.** drb. 6 fill. rsz. 400.
- Extr. Defunctorum.** drb. 6 fill. rsz. 402.
- Bérmálási lap.** 100. drb. 1.60 f. rsz. 402.
- Hirdetési bizonyítvány.** drb. 2 f. rsz. 403.
- Idegen jegyesekről szóló értesítvény.** drbjá. 2 fillér. rsz. 404.
- Kötelezvény.** (Kisebb tókeről.) (3 f.) 405.
- Kötelezvény.** (Bekebelezésre.) (3 f.) 406.
- Szt. mise után végzendő ima.** (10 f.) 407.
- Házialdás,** a ház és családnak Jakob apostol szerint való lelki megáldás. 38×51 cm. nagyságú tablau, a Fájdalmas Szűz és sok Szentek képeivel ellátva. Fekete nyomásban. (Színezve 2 kor.-val drágább.) ára: példányonként 60 f.
- Pecsetnyomó rézből,** 4—6 kor.

Kaphatók: a Püsp. Lyc. Könyvnyomdában Gyulafehérvárt.

A szerkesztésért felelős: Péter Antal.

Nyomatott a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában (Schäser Ferenc) Gyulafehérvárt.